

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obo/2/2021
Identifikačné číslo spisu: 8113207968
Dátum vydania rozhodnutia: 19.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8113207968.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Prieceľovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu: Ing. Július Lapdavský Deštrukprojekt, s miestom podnikania Zakarpatská 1901/6, 048 01 Rožňava, IČO: 32 996 187, zastúpený advokátkou JUDr. Máriou Ďurajovou, so sídlom Námestie 1. mája 11, 048 01 Rožňava, IČO: 35 545 003, proti žalovanému: PKB invest, s.r.o., so sídlom Jilemnického 4, 080 01 Prešov, IČO: 36 461 733, zastúpený PETRÁN A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA s. r. o., so sídlom Puškinova 16, 080 01 Prešov, IČO: 36 854 581, o zaplatenie 78.795,23 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 6Cob/23/2020-690, 6Cob/24/2020-690 zo dňa 08. apríla 2020, takto

rozhodol:

I. Konanie o odvolaní žalobcu z a s t a v u j e .

II. Žalovaný m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací uznesením č. k. 6Cob/23/2020-690, 6Cob/24/2020-690 zo dňa 08. 04. 2020, zamietol návrh žalobcu na pripustenie zmeny strany sporu na strane žalobcu (prvý výrok uznesenia). Druhým výrokom označeného uznesenia odmietol odvolanie žalovaného proti uzneseniu súdu prvej inštancie č. k. 18Cb/100/2013-637 zo dňa 02. 12. 2019, napokon tretím výrokom rozhodol o vrátení veci súdu prvej inštancie.

2. Z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu vyplýva, že Okresný súd Prešov rozsudkom č. k. 18Cb/100/2013-637 zo dňa 02. 12. 2019 zamietol žalobu žalobcu, zároveň žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, rovnako štátu priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania, tiež v rozsahu 100 %. Proti tomuto rozsudku ako celku podal žalobca včas odvolanie. Po podaní odvolania, avšak skôr, ako o tomto odvolaní rozhodol odvolací súd, podal žalobca návrh na pripustenie zmeny žalobcu, a to písomným podaním doručeným súdu dňa 24. 11. 2019, v

ktorom navrhol, aby súd pripustil vstup nového žalobcu DEŠTRUKPROJEKT s.r.o., so sídlom Rožňavská Baňa 180, Rožňava 048 01, IČO: 45 677 671 do konania, na miesto doterajšieho žalobcu Ing. Július Lapdavský Deštrukprojekt, Zakarpatská 6, 048 01 Rožňava, IČO: 32 996 187. Svoj návrh odôvodnil tým, že žalobca na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky, uzatvorenej dňa 21. 11. 2019 medzi Ing. Július Lapdavský Deštrukprojekt (ďalej „postupca“) a spoločnosťou DEŠTRUKPROJEKT s.r.o. (ďalej „postupník“), postúpil svoju pohľadávku voči žalovanému ako dlžníkovi, ktorej zaplataenie je predmetom tohto konania. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 18Cb/100/2013-637 zo dňa 02. 12. 2019 pripustil, aby do konania vstúpil na miesto žalobcu Ing. Július Lapdavský Deštrukprojekt, Zakarpatská 6, 048 01 Rožňava, IČO: 32 996 187, právne zastúpený advokátkou JUDr. Máriou Ďurajovou, so sídlom Nám. 1. mája 11, 048 01 Rožňava, žalobca DEŠTRUKPROJEKT s.r.o., so sídlom Rožňavská Baňa 180, Rožňava 048 01, IČO: 45 677 671. Následne žalovaný podaním označeným ako „Návrh na zrušenie uznesenia o pripustení zmeny žalobcu zo dňa 02. 12. 2019“ navrhol súdu prvej inštancie, aby svoje uznesenie zrušil a pokračoval v úkonoch v zmysle § 373 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“). V dôvodoch svojho návrhu, ktorý odvolací súd posúdil podľa jeho obsahu tiež ako odvolanie proti prvoinštančnému uzneseniu, žalovaný argumentoval pochybnosťami o zneužití inštitútu zmeny žalobcu pôvodným ako aj novým žalobcom, súčasne procesnou neprípustnosťou predmetného uznesenia, ktoré bolo vydané súdom prvej inštancie vo fáze odvolacieho konania po doručení meritórneho rozsudku a po uplynutí lehoty na odvolanie, čo súčasné znenie C. s. p. neumožňuje.

3.

Skôr, ako odvolací súd pristúpil k vecnému prejednaniu odvolania žalobcu proti meritórnemu rozhodnutiu (rozsudku zo dňa 22. 10. 2019), musel sa vysporiadať s vyššie označeným podaním žalovaného, nakoľko, súd prvej inštancie procesnému návrhu žalovaného nevyhoviel argumentujúc tým, že nie je oprávnený rozhodnúť o návrhu žalovaného na zrušenie uznesenia o pripustení zmeny žalobcu podľa § 237 ods. 2 C. s. p.

4. Poukázaním na § 378 ods. 1, 2 C. s. p., odvolací súd konštatoval procesnú neprípustnosť rozhodnutia o zmene žalobcu súdom prvej inštancie po tom, ako už bolo vo veci meritórne rozhodnuté a voči takémuto rozhodnutiu vo veci samej bolo podané niektorou zo strán sporu odvolanie, t. j. rozsudok nenadobudol právoplatnosť a vec sa nachádza v štádiu odvolacieho konania. Uviedol, že nemožno akceptovať vykonateľnosť takéhoto rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemá právomoc, nakoľko by išlo o akceptáciu rozhodnutia nevykonateľného majúceho účinky paaktu. Z takéhoto rozhodnutia (paaktu) súdu prvej inštancie nemohla žiadna zo strán nadobudnúť práva a povinnosti, keďže tzv. paakt nikdy nemal účinky právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, preto o tomto návrhu okresný súd nemohol konať a rozhodovať. Poukazom na uvedené odvolací súd na rozhodnutie okresného súdu ako na ničotné neprihliadol a len z dôvodu právnej istoty, keď voči uzneseniu o zmene žaloby nie je prípustný opravný prostriedok, odvolanie žalovaného odmietol.

5. Následne odvolací súd vzhľadom na to, že na rozhodnutie, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o návrhu žalobcu na zmenu účastníka na jeho strane, sa hľadí ako na ničotné, rozhodoval o tomto procesnom návrhu žalobcu. Poukázal na ustanovenia § 80 ods. 1, 2, 3 C. s. p., § 524 ods. 1, 2 a § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ďalej na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32Cdo/2650/2012 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 2482/2014 a stotožnil sa s argumentáciou žalovaného, podľa ktorého žalobca zneužil inštitút zmeny žaloby v nepoctivej pohnútko, keď svoju pohľadávku žalobca postúpil po viac ako 6-tich rokoch od jej uplatnenia na súde po tom, ako bol jeho nárok, aj keď neprávoplatne, súdom prvej inštancie v celosti zamietnutý, zohľadniac symbolickú odplatu vo výške 100,- eur, ako aj spriaznenosť postupcu - žalobcu, ktorým je fyzická osoba a postupníka, ktorého štatutárnym orgánom je syn žalobcu vrátane toho, že táto od svojho založenia nevykonáva podnikanie, a preto jediným dôvodom pre postúpenie pohľadávky žalobcu bolo to, že nebude zodpovedný za náhradu prípadných trov konania. Odvolací súd preto konštatujúc, že v danom prípade návrh žalobcu na zmenu účastníkov vykazuje známky zneužitia tohto inštitútu, tento návrh zamietol.

6. Tretím výrokom svojho uznesenia odvolací súd rozhodol o vrátení veci súdu prvej inštancie z dôvodu, že napriek tomu, že prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom rozhodol o nároku štátu na náhradu trov konania, avšak rozsudok, ktorým tak urobil, nedoručil predsedovi konajúceho súdu, čím štátu v zastúpení predsedu príslušného súdu, odňal možnosť konať pred súdom.

7. Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 11. 06. 2020.

8. Proti uzneseniu odvolacieho súdu, vo všetkých jeho výrokoch, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, a to písomným podaním zo dňa 18. 06. 2020 na č. l. 699 - 703 spisu, dôvodiac odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g) a h) C. s. p. Tvrdí, že napriek poučeniu odvolacieho súdu, že proti napadnutému uzneseniu nie je prípustné odvolanie, nová právna úprava zmenila koncepciu prípustnosti odvolania proti uzneseniu tým, že taxatívne ustanovuje okruh uznesení, proti ktorým odvolanie prípustné je. Tvrdí ďalej, že napadnuté uznesenie je vydané v rozpore s kogentnou úpravou v § 80 C. s. p., ide o svojvoľné, arbitrárne a nezákonné uznesenie, ktoré nemá oporu v právnych predpisoch a zistenom skutkovom stave. Žalobca Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhol, aby odvolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že návrhu na zmenu na strane žalobcu v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov konania v rozsahu 100 %, alternatívne aby odvolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

9. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril písomným podaním zo dňa 14. 09. 2020 žalovaný (č. l. 737 spisu), ktorý navrhol odvolanie ako neprípustné odmietnuť.

10. Vyjadrenie žalovaného súd prvej inštancie postupom podľa § 374 ods. 1 C. s. p., doručil protistrane (doručenka pripojená k č. l. 741 spisu), ktorej ďalšie vyjadrenie nenasledovalo.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd SR“ alebo „najvyšší súd“), ktorému bola vec predložená na rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti uzneseniu odvolacieho súdu, skúmal predovšetkým podmienky, za ktorých môže konať (§ 161 C. s. p.), pričom dospel k záveru, že v predmetnej veci ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť.

12. Z obsahu odvolania žalobcu zo dňa 18.06.2020 na č. l. 699 a nasl. spisu je nepochybné, že toto smeruje proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove ako odvolacieho súdu, ktorým (v jeho 1. výroku) zamietol návrh žalobcu na pripustenie zmeny strany sporu na strane žalobcu, súčasne (v jeho 2. a 3. výroku) odmietol odvolanie žalovaného proti uzneseniu súdu prvej inštancie č. k. 18Cb/100/2013-637 zo dňa 02. 12. 2019 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

13. Podľa § 12 C. s. p., na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Podľa § 34 C. s. p., o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak. Najvyšší súd rozhoduje o dovolaní (§ 35 C. s. p.).

15. Vyplyvajúc z citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku, odvolaním možno napadnúť len rozhodnutie súdu prvej inštancie, pričom súdom prvej inštancie sa rozumie len súd, ktorý rozhoduje o žalobe ako súd vecne príslušný podľa § 12 C. s. p. Uznesením súdu prvej inštancie preto nikdy nemôže byť rozhodnutie súdu, ktorý rozhoduje ako funkčne príslušný súd (§ 34 a 35 C. s. p.). Uvedené znamená, že uznesenie odvolacieho alebo dovolacieho súdu nemôže mať nikdy povahu uznesenia súdu prvej inštancie, a to ani vtedy nie, ak by ho tieto súdy vydali prvý raz v konaní, a teda nie ako výsledok inštančného postupu (napríklad ako je tomu aj v tomto prípade v časti, kedy odvolací súd v rámci odvolacieho konania rozhodol o návrhu žalobcu na pripustenie zmeny strany sporu na strane žalobcu). Najvyšší súd na rozhodnutie o odvolaní smerujúcom proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je preto funkčne príslušný. Najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že Krajský súd v Prešove v poučení svojho rozhodnutia sporové strany vo vzťahu k možnosti podať opravný prostriedok správne poučil, že odvolanie nie je prípustné.

16. Najvyšší súd pre úplnosť vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu v prvom výroku jeho uznesenia zo dňa 08. 04. 2020 o návrhu žalobcu na pripustenie zmeny strany sporu na strane žalobcu, poukazuje na skutočnosť, že odvolací súd svojím rozhodnutím odstránil vadu v postupe prvoinštančného súdu, ktorý po vyhlásení rozsudku už nemohol zasiahnuť do meritórneho rozhodnutia vyhovením návrhu (neúspešného) žalobcu na vstup

do konania iného subjektu najeho miesto, ktoré (fatálne) pochybenie neskôr konštatoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“ alebo „ústavný súd“) v uznesení sp. zn. IV. ÚS 405/2020 z 25. 08. 2020, vydanom v konaní o ústavnej sťažnosti žalovaného, ktorú Ústavný súd SR pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie, odmietol. Ústavný súd v označenom uznesení konštatoval, že rozhodovanie o návrhu žalobcu mal súd prvej inštancie prenechať odvolaciemu súdu v (tom čase) prebiehajúcim odvolacom konaní.

17. Ako všeobecnú poznámku najvyšší súd dopĺňa, že pokiaľ aj rozhodnutie o návrhu žalobcu na pripustenie zmeny strany sporu vydá súd prvej inštancie (ešte pred meritórnym rozhodnutím o žalobe), ani v takom prípade by proti takémuto rozhodnutiu odvolanie prípustné nebolo, nakoľko nejde o rozhodnutie uvedené výslovne v ust. § 357 C. s. p., ktoré ustanovenie obsahuje taxatívny výpočet uznesení vydaných súdom prvej inštancie, proti ktorým je odvolanie prípustné. A skutočne (tiež len vo všeobecne) už poslednú poznámku najvyšší súd zdôrazňuje, že odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C. s. p.). Uvedené najvyšší súd zdôrazňuje vo vzťahu k výroku odvolacieho súdu, ktorým tento odmietol odvolanie žalovaného. I keď (ako je už vyššie uvedené), tento výrok nie je spôsobilým predmetom odvolacieho konania, pokiaľ by aj súd prvej inštancie nevyhovел žalobnému či akémukoľvek procesnému návrhu žalovaného, odvolanie by mohol účinne podať len tento subjekt, v neprospech ktorého bolo rozhodnuté (t. j. v takomto prípade by ním bol žalovaný) a nie protistrana (žalobca), ktorý v takýchto situáciách je vyhodnotená ako úspešná strana sporu.

18. Zhrnúc vyššie uvedené, keďže funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu SR na prejednanie odvolania žalobcu nie je daná, najvyšší súd konanie o odvolaní podľa § 161 ods. 1 a 2 C. s. p., zastavil.

19. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p., v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p. Úspešnou stranou v odvolacom konaní bol žalovaný, ktorému vznikol proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá C. s. p. a § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.